

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

тема:

НАСТІННА ІНСТАЛЯЦІЯ З ДЕРЕВИНИ

«НЕВМИРУЩІ ЗНАКИ»

Галузь знань : 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Спеціалізація : «Художня обробка деревини»

Освітня програма: «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

ДПДМ. 020085.20.06.ПЗ

Виконала студентка 4 курсу групи ДМ-20-1

Шифр

Підпис

Тетяна ЗАВОРОТНА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник ст.викладач

Підпис

Сергій ДУБОВИК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Нормоконтролер

Підпис

Оксана ПЯСТУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Підпис

Ірина АНДРОЩУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

«20» 06 2024 р.

Хмельницький 2024

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ГПФ
Кафедра МПО; РМ
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Галузь знань 02. Куні туря і шестуїво
Спеціальність 023 Ом. РМ Р
Спеціалізація Художня обробка деревини
Освітня програма Ом. РМ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри МПО; РМ
Григор Андрощук
"16" лютого 2014р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ)

- Заворотна Тетяна Володимирівна
Прізвище, ім'я, по батькові студента
1. Тема проекту(роботи) Настінна інсталяція з деревини "Невширські знаки"
- керівник проекту(роботи) Дубовик С.В. старший викладач
Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання
- Затверджено наказом ректора університету від "15" лютого 2014р. № 8
2. Строк подання студентом проекту(роботи) на кафедру 20.06.2024
3. Вихідні дані до проекту(роботи) Художній шар техніки виконання настінних інсталяцій
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Розділ 1 Традиції та новаторство в художній обробці деревини. Розділ 2 Художньо-композиційні та техніко-матеріалознавчі особливості виконання настінної інсталяції з деревини "Невширські знаки" Вишівки. Перелік матеріалів, необхідних для роботи
5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів дипломного проекту(роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Нормоконтроль	Глетук О.В		
Анотація	Герніченко І.І		

7. Дата видачі завдання 16.02.2024р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів (розділів) дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту(роботи)	Примітка
1. Затвердження теми	15.02.2024н.р.	Виконав
2. Збір матеріалів до тем. частини	01.03.2024н.р.	Виконав
3. Написання 1 розділу	26.04.2024н.р.	Виконав
підрозділ 1.1	18.04.2024н.р.	Виконав
підрозділ 1.2	26.04.2024н.р.	Виконав
4. Затвердження роботи в матеріалі	27.05.2024н.р.	Виконав
5. Написання 2 розділу	24.05.2024н.р.	Виконав
підрозділ 2.1	03.05.2024н.р.	Виконав
підрозділ 2.2	10.05.2024н.р.	Виконав
підрозділ 2.3	17.05.2024н.р.	Виконав
підрозділ 2.4	24.05.2024н.р.	Виконав
6. Викладати рішення джерел	27.05.2024н.р.	Виконав
7. Попередній захист ДП	31.05.2024н.р.	Виконав
8. Корекція	12.06.2024н.р.	Виконав
9. Перебірка на тиждень	13.06.2024н.р.	Виконав
10. Рецензувати квал. роботи	19.06.2024н.р.	Виконав

Студент

Підпис

Заворожко Т.В.
Ініціали, прізвище

Керівник проекту(роботи)

Підпис

Дудівка С.В.
Ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

Тема дипломного проєкту: Настінна інсталяція з деревини «Невмирущі знаки»

Автор: Тетяна ЗАВОРОТНА

Керівник:.....Сергій ДУБОВИК

Обсяг пояснювальної записки: 65 с. Обсяг додатків: 7 с.

Ключові слова: оберіг, символи-обереги, невмирущі знаки, настінна інсталяція, інсталяції, художня обробка деревини.

Дипломний проєкт виконувався з урахуванням особливостей технік, та використанням матеріалів для виконання настінної інсталяції з деревини. Тектова частина складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури, та додатків.

У першому розділі виконано дослідження історії розвитку художньої обробки деревини; описано художньо-технологічні особливості настінних інсталяцій, та техніки художньої обробки деревини.

У другому розділі, висвітлено ідею та художньо-образне обґрунтування настінної інсталяцію за темою «Невмирущі знаки»; описана характеристика матеріалів необхідних для виготовлення твору; описано технологічну послідовність виконання; охарактеризовано композиційні особливості виконаної інсталяції з деревини «Невмирущі знаки», дана естетична оцінка.

Зроблено висновки щодо технік обробки деревини та використання цієї техніки у сучасних творах мистецтва; підведено підсумки щодо поставленої на початку роботи мети та реалізації поставленого завдання.

Представлено список джерел посилання.

Текстова частина доповнюється ілюстративним матеріалом, представленим у додатках.

20.06.2024р.

(Тетяна Заворотна)

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	6
1 Традиції та новаторство художньої обробки деревини.....	8
1.1 Історія розвитку художньої обробки деревини, як вид декоративного мистецтва.....	8
1.2 Художньо-технологічні особливості виконання настінних інсталяцій техніками художньої обробки деревини.....	16
2 Художньо-композиційні та технолого-матеріалознавчі особливості виконання настінної інсталяції з деревини «Невмирущі знаки»	24
2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування настінної інсталяції «Невмирущі знаки».....	27
2.2 Характеристика матеріалів та калькуляція витрат щодо настінної інсталяції з деревини.....	34
2.3 Технологічна послідовність виконання настінної інсталяції з деревини «Невмирущі знаки».....	37
2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка настінної інсталяції з деревини «Невмирущі знаки».....	49
Висновки.....	55
Перелік джерел посилання.....	57
Додаток А Вироби з деревини різних стилів.....	59
Додаток Б Твори майстрів інсталяцій.....	63
Додаток В Проєкт настінної інсталяції з деревини.....	64
Додаток Г Готова робота настінної інсталяції з деревини.....	65

ВСТУП

Дерево є одним із найстаріших та найпоширеніших матеріалів, які використовує людина. Його унікальні властивості роблять його надзвичайно привабливим для різних сфер діяльності, включаючи будівництво, виробництво меблів, інструментів, музичних інструментів та, звісно, для художньої обробки.

Дерево – це натуральний матеріал, який отримують з різних видів дерев. Кожен вид дерева має свої унікальні властивості та текстуру. Воно є відновлюваним ресурсом, і при правильному управлінні лісами цей матеріал можна використовувати без шкоди для довкілля. Такий матеріал має природну красу, яка не вимагає додаткових обробок для створення привабливого вигляду, та приємну на дотик текстуру. Легко піддається обробці різними інструментами, що дозволяє створювати з нього як прості, так і складні вироби.

Художня обробка деревини – це захопливий вид декоративно-прикладного мистецтва, що полягає у створенні оригінальних виробів з деревини. Ці вироби можуть мати різноманітне функціональне призначення, поєднуючи в собі естетичну привабливість і практичну користь. Завдяки своїм унікальним властивостям, деревина надає митцям широкі можливості для творчості, дозволяючи використовувати як традиційні методи обробки, так і сучасні технології. Це мистецтво вимагає від майстра не лише технічних навичок, а й фантазії, терпіння та тонкого естетичного смаку. В результаті, художня обробка деревини створює предмети, що оточують нас у повсякденному житті, надаючи їм особливого шарму та значення.

Художня обробка не лише підкреслює природну красу матеріалу, але й надає можливість майстрам виразити свій творчий потенціал. Це мистецтво має велике культурне значення, зберігаючи традиції та передаючи їх наступним поколінням.

Об'єктом дипломного проєкту є історія та техніки художньої обробки деревини, як виду декоративного мистецтва.

Предмет – художньо-композиційні та технологічно-матеріалознавчі особливості виконання настінної інсталяції з деревини «Невмирущі знаки».

Мета – охарактеризувати художньо-композиційні та технологічно-матеріалознавчі особливості та виготовити й презентувати на постері інсталяцію з деревини «Невмирущі знаки» відповідно до обґрунтованої технологічної послідовності.

Завдання дипломного проєкту:

- дослідити історію виникнення та розвитку художньої обробки деревини, як виду декоративного мистецтва;
- схарактеризувати художньо-технологічні особливості виконання настінних інсталяцій техніками художньої обробки деревини;
- обґрунтувати ідею та обґрунтувати художньо-образний зміст теми настінної інсталяції «Невмирущі знаки»;
- підібрати та охарактеризувати матеріали, виконати калькуляцію витрат;
- обґрунтувати технологічну послідовність виконання настінної інсталяції, «Невмирущі знаки» та виготовити твір.
- охарактеризувати композиційні особливості виконаної настінної інсталяції «Невмирущі знаки», дати йому естетичну оцінку та виготовити постер.

1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

1.1 Історія розвитку художньої обробки деревини, як вид декоративного мистецтва

Дерево завжди відіграло невід'ємну роль у світі мистецтва та ремесел. Його природна краса та унікальні характеристики протягом століть надихали митців і ремісників на створення вражаючих творів, які відображали навколишній світ, культурні цінності та майстерність.

Історія художньої обробки деревини охоплює тисячоліття і тісно переплетена з розвитком цивілізації. З найдавніших часів людство використовувало дерево як вихідний матеріал для виготовлення різноманітних об'єктів: від ритуальних ідолів до предметів побуту та меблів. Кожен етап розвитку суспільства відобразився у стилях та техніках обробки деревини, що зробило цю сферу мистецтва динамічною та різноманітною.

З кожним новим історичним періодом розвивалися нові технології та методи обробки деревини, що відображали потреби та стиль того часу. Від простих різьблених орнаментів до складних конструкцій меблів, кожен відрізок історії залишив свій відбиток у мистецтві обробки деревини.

Вже у стародавній єгипетській цивілізації, що процвітала близько 3000 років до нашої ери, знаходяться витвори мистецтва, виготовлені з дерева. Дерево використовувалося для створення різноманітних предметів побуту, будівництва будинків, човнів, меблів, також для виготовлення інструментів, зброї, храмових споруд, скульптур та різьблення (див. додаток А, рисунок А.1).

Скульптури та різьблені панелі були поширеними формами художньої обробки деревини в Єгипті. Різьблення на дереві використовувалося для

створення різноманітних декоративних зображень, включаючи богів, фараонів, тварин та символів. Ці вироби мали не лише естетичне значення, але і релігійне, використовуючись для культових цілей та обрядів.

Храмові споруди також були прикрашені різьбленими дерев'яними елементами, які додавали до їхньої краси та величі. Велика увага приділялася деталям і зображенням, які доповнювали архітектурні композиції та створювали атмосферу святині (див. додаток А, рисунок А.2).

Крім того, важливою галуззю художньої обробки деревини в Єгипті була меблева майстерня. Меблі виготовлялися з різних видів деревини та прикрашалися складними різьбленими елементами та розписами. Ці вироби не лише відображали соціальний статус власника, але і відігравали практичну роль у побуті.

У грецькому та римському мистецтві дерево також мало велике значення. Відомі дерев'яні скульптури, предмети розкоші та побуту, що вражають своєю красою та витонченістю виконання. Також греки використовували різні види деревини, включаючи оливу, сосну та кипарис, для створення меблів, інструментів та зброї. Техніки обробки дерева, такі як різьблення, виточування, лакування та фарбування, використовувалися майстрами для створення складних і деталізованих декоративних елементів.

Стінки скринь і саркофагів покривалися розписом різних кольорів; по яскравому синьому фону зображувалися різні мотиви грецького орнаменту.

Столи стародавніх греків були або прямокутними на чотирьох, або круглими на трьох ніжках. Особливо поширені в побуті були круглі столи на підставках у вигляді ніг великих тварин. Часто такі ніжки у верхній частині закінчувалися листям аканта, іноді шиєю гусака, над вигином якого закріплювалася стільниця. Така форма ніжок для меблів була запозичена ще в епоху архаїки в Єгипті і стала її відмінною рисою. У цей період, крім «звіриної» форми, використовували також дерев'яні ніжки з глибоким декоративним вирізом посередині та подвійною спіралькою вгорі. Самі греки більше, ніж єгиптяни, використовували столи і створили тип круглого

триногого столу, який пізніше став популярним у Франції в епоху неокласицизму (див. додаток А, рисунок А.3).

Випускалися також стільці з витончено вигнутими передніми ніжками круглого або чотиригранного перетину з досить широким бортом сидіння і напівкруглою спинкою на таких же злегка вигнутих опорах. Іноді спинка таких стільців була абсолютно прямою і мала одну спільну вертикальну вісь із задніми ніжками. Такий стілець отримав назву «клімоса» (див. додаток А, рисунок А.4) [1].

Ці вироби відігравали важливу роль у візуальному вираженні культурних та релігійних цінностей та спадщини грецького та римського світу.

У середні віки деревообробка стала основною галуззю промисловості Європи. У цей час були сформовані деревообробні гільдії, які давали можливість деревообробникам відточувати свою майстерність і створювати складні вироби. У цей період були розроблені багато інструментів і технік, що використовуються в сучасній обробці деревини, такі як різблення, шипові з'єднання, пилки та стамески.

Епоха Відродження була важливим періодом для деревообробної промисловості, оскільки в ній з'явилися висококваліфіковані ремісники та ремісники, які використовували складні інструменти та техніки для створення творів мистецтва.

У цей час деревина використовувалася для виготовлення всього: від меблів і шаф до музичних інструментів і скульптур. Промислова революція ознаменувалася появою нових технологій деревообробки та прогресом у виробництві деревини [2].

У середньовіччі та ранньому Відродженні в Європі деревина продовжувала використовуватися для створення складних дерев'яних конструкцій у храмах та замках, а також для виготовлення меблів та декоративних виробів. Техніки різблення та обробки деревини стали більш вдосконаленими, а майстерність дерев'яних майстрів досягла високого рівня.

На той час дерево використовували для виготовлення культових образів, ікон, алтарів та інших релігійних предметів. Ці вироби мали велике значення для релігійного життя та культури того часу.

У період панування стилю Ренесанс художня обробка деревини стає більш складною та майстерно-вишуканою. Майстри-художники використовували деревину для створення різних декоративних елементів інтер'єрного призначення як світського так і культового, зокрема: статуї, меблі, рами для картин та дзеркал, інші вироби.

Використання різноманітних технік, таких як різьблення, токарство та фрезерування, дозволило художникам створювати складні форми та деталі. Ще однією поширеною технікою була інтарсія. Ця техніка полягала у вставці різнокольорових шматків деревини у основний матеріал, створюючи складні мозаїчні візерунки та зображення. Виточування також займала важливе місце в деревообробному мистецтві Відродження. Вона дозволяла митцям створювати різноманітні форми та контури, які були складні для досягнення іншими методами. Виточування використовувалося для створення декоративних деталей, рельєфів та складних структур.

У XIX–XX століттях художня обробка деревини залишається популярною серед художників та майстрів-ремесників. У цей час виникали різні ремісничі школи з художньої обробки деревини, які розвивали різноманітні техніки та стилі.

У XIX столітті, особливо в період романтизму (середина століття), художники та майстри використовували деревину як і колись для створення різноманітних виробів, включаючи меблі, обкладинки для книг, прикраси для інтер'єру тощо. У цей період особливо популярним було різьблення на деревині, що відображало тенденції до відродження народних мистецтв.

У XX столітті художня обробка деревини продовжила розвиватися, зокрема в рамках стилів модерну та арт-деко. Це був період, коли майстри використовували не лише різьблення, але й інші методи обробки деревини, такі як фрезерування, токарство та інші.

Мистецтво модерну та арт-деко характеризувалося елегантністю, геометричними формами та експресивними лініями. Майстри використовували ці стилі для створення не лише меблів, але й декоративних виробів, таких як ліхтарі, вази, картини, статуетки та інше. Дерево ставало основним матеріалом для втілення ідей і концепцій, які виражали сучасність і динаміку життя (див. додаток А, рисунок А.5) [3].

Україна має багату та вражаючу спадщину в історії художньої обробки деревини, яка проявлялася на протязі різних епох і культурних періодів. Протягом століть деревина не лише використовувалася для будівництва та ремесел, але й стала невід'ємною складовою матеріалу для створення мистецтва, що відображало національний дух та культурну спадщину України.

Історія виникнення деревообробного ремесла в Україні бере свій початок ще з давніх часів, задовго до виникнення Київської Русі. Причиною його виникнення послужили насамперед важливість і потреба в деревині як будматеріалі, великі незаймані простори хвойних та мішаних лісів, етнічне районування країни, належність культурного спадку населення, інтерес, пристосованість і схильність до ручної праці, її вдосконалення. Дерево було найдоступнішим матеріалом не лише для спорудження житла, а й для виготовлення знарядь праці, предметів побуту та культу [4].

Українські народи використовували дерево для створення побутових предметів, а також різних прикрас і ритуальних об'єктів. Характерними для цього періоду є різноманітність різьблених виробів, використання вишуканих технік обробки деревини.

Особливе місце серед цих виробів посідають даниці – традиційні дерев'яні посудини, які використовувалися для зберігання і транспортування рідин і продуктів. Даниці мали різні форми та розміри, вони можуть бути як круглими, так і овальними, залежно від призначення та функціональних потреб. Також даниці могли мати кришки або бути відкритими. Вони виготовлялися з різних видів дерева, таких як дуб, ясен, липа, вільха тощо,

залежно від доступності матеріалів та регіональних особливостей (див. додаток А, рисунок А.6).

Що стосується технік обробки деревини, то на той час вже відомі були такі методи, як різьблення, вирубування, випалювання, фарбування тощо. Ці техніки дозволяли створювати складні і вишукані декоративні елементи на дерев'яних виробах, що надавало їм особливого художнього виразу.

Таким чином, даниці та інші дерев'яні вироби цього періоду відображають не лише побутові потреби та ритуальні практики народу, а й його художній та ремісничий досвід, культурні та мистецькі традиції.

У період Середньовіччя XII – XIII століть хожня обробка деревини в Україні відзначалася значним розвитком, особливо у сфері релігійної архітектури та побутових виробів. Окреме місце в сакральній архітектурі займають – іконостаси, вівтарі, ікони, начиння, меблі, світильники найвитонченішого зразка, пишно прикрашені скульптурою, різьбленням, позолоченням, інкрустацією та розписами. Серед них, нерідко трапляються унікальні твори, без перебільшення світового значення (див. додаток А, рисунок А.7).

При розгляді українських пам'яток декоративної різьби, оригінальних і самобутніх творів, постійно виринають питання про ставлення різьбярів до мистецьких досягнень інших національних середовищ. За словами Михайла Драгана «створюючи свої декоративні композиції, українські митці критично й творчо засвоювали і використовували надбання художньої культури інших народів».

В українських церквах вівтарі, а особливо іконостаси, що вражають своєю пишною ошатністю, являються виразною рисою нашої сакральної архітектури, зазвичай іконостас церкви прикрашали золоченим різьбленням та розписами. Іконостас – одне з основних питань в історії розвитку стародавнього українського малярства і декоративного різьблення. Серед декоративної різьби іконостаса, «царські врата займають центральне місце і,

можна сказати, творять самостійну цілість, адже на них була спрямована головна увага й зосереджені творчі зусилля різьбярів» [5].

Також українська художня обробка деревини розквітала в побуті та у виготовленні іграшок. Меблі, які склалися зі скринь, столів, лавок, ліжок, прикрашалися вишуканими орнаментами та різьбленням. Побутові вироби, такі як посуд, скриньки для зберігання, ложки, ковші, тарілки, також були популярними і використовувалися як для щоденного користування, так і для прикраси інтер'єру.

Дерев'яні іграшки виготовлялися у різних формах, включаючи тварин, людей, транспортні засоби та інструменти. Вони служили не лише для розваги, а й для виховання дітей, навчання їх різноманітним навичкам та розвитку уяви.

У період нових часів, особливо в XIX–XX століттях, художня обробка деревини в Україні пройшла через період модернізації, впливи якої відобразилися у стилістиці, техніках та методах обробки матеріалу. У цей період з'явилися нові стилі, такі як модерн або арт-нуво, які відрізнялися від класичних стилів попередніх епох. Орнаментика стала більш абстрактною та геометричною, іноді з використанням рослинних мотивів. Вироби отримали більш елегантні та експресивні форми, відображаючи естетику того часу.

Так на Полтавщині та Чернігівщині поширене тригранно-виїмчасте різьблення, на Тернопільщині – гравіювання, в поліських районах Київщини і Житомирщини плоске різьблення на темних фонах, на Гуцульщині особливого розквіту досягло плоске різьбіння, інкрустація та випалювання на Лемківщині – ажурне, наскрізне вирізування та кругла скульптура (див. додаток А, рисунок А.8).

На Україні вигадливо, з великим художнім смаком різьбою оздоблювали хатній посуд: коряги з однією чи двома ручками, дерев'яні миски, сільнички, ложки, ложки мали овальні черпаки й плоскі держачки, прикрашені різьбою, закінчувались у вигляді риб, кінських голів, людських

зображень. Рублі для качання білизни прикрашали великими розетками, комбінуючи їх по кілька біля ручки.

У селах Київщини, Полтавщини, Чернігівщини оздоблювали різьбленням сани, ярма для волів, хомути для коней. Полтавщина здавна славиться народними умільцями, зокрема вправними майстрами різьбярми, тигранно володіючими різними видами різьблення – плоского, виїмчастого. Найбільшого свого розквіту різьблення набуло наприкінці ХІХ– на початку ХХ ст.

На Поліссі в Київській, Житомирській та Рівненській областях тригранно – виїмчасте різьблення має свої характерні форми. В цих орнаментах зберігається багато мотивів, на яких позначилися давні слов'янські традиції. Це – символ сонця, громовий знак та ін. Поліська розетка оточена рядами ліній, які чергуються зі смугами зубців, неглибоких вирізів, що вільно розміщуються на поверхні виробу [6].

Використовувалися нові техніки обробки деревини, такі як випалювання та фарбування. Випалювання дозволяло створювати складніші декоративні зразки та малюнки на поверхні дерев'яних виробів. Фарбування також додавало нові можливості для створення барвистих та ефектних композицій. Дерев'яні вироби, такі як меблі, посуд, декоративні вироби, продовжували бути важливою складовою побуту. У цей період майстри надавали особливу увагу до дизайну та деталей, створюючи вражаючі роботи, які відображали сучасні тенденції та стиль епохи [7].

Для прикрашання найперших виробів з деревини використовували поєднання: крапок, штрихів, кіл, зигзагоподібних ліній, хвилястих ліній. Таке впорядковане поєднання певних елементів утворювало орнамент. З'явилися стилізовані зображення навколишнього світу: хрест – птиця в польоті, зигзагоподібна лінія – змія, коло – сонце, свастика – річний та добовий рух сонця, штрихи – дощ, пряма лінія – земля, небо, ромб – земля, квадрат, прямокутник – поля, трикутник – триєдиність [8].

У сучасному українському мистецтві художня обробка деревини є одним із важливих напрямків, який поєднує в собі традиційні методи з інноваційними підходами. В сучасності митці використовують різноманітні техніки, матеріали та експериментують з формами, щоб створити унікальні та оригінальні вироби з деревини, такі як різьблення, гравірування, витинання, мозаїчні техніки, пірографія (випалювання на дереві) та багато інших. Вона залишається популярною як серед професійних художників, так і серед аматорів, які знаходять у цьому виді мистецтва спосіб виразити свою креативність та індивідуальність.

Сучасні митці не бояться експериментувати з формами, структурами та матеріалами. Вони можуть створювати абстрактні або нестандартні форми, комбінувати дерево з металом, склом або іншими матеріалами, щоб створити унікальні та інноваційні вироби.

Загалом, історія художньої обробки деревини в Україні є багатошаровою і цікавою, вона відображає національну культуру та традиції, а також впливи зовнішніх культурних стилів і течій. трохи детальніше що знаєш про даниц період.

1.2 Художньо-технологічні особливості виконання настінних інсталяцій техніками художньої обробки деревини

Інсталяція – це вид мистецтва, що являє собою просторову композицію з різноманітних об'єктів, таких як твори живопису, скульптури, промислові вироби, матеріали, природні об'єкти, текстова та візуальна інформація, об'єднаних загальною художньою ідеєю.

Основна мета інсталяції – створення умовного середовища. Це мистецьке явище стало популярним в епоху постмодернізму, починаючи з другої половини ХХ ст., як продовження та розвиток мистецтва об'єкта, яке

бере свій початок у дадаїзмі (зокрема в роботах Марселя Дюшана), а також у футуризмі та сюрреалізмі, що прагнули перетворити середовище.

Інсталяція відображає концепцію мистецтва як іншої реальності (художньо-умовної, але близької до глядача), ідею урізноманітнення способів сприйняття та впливу мистецтва [9].

Декоративні інсталяції можуть складатися з різних матеріалів, таких як метал, деревина, скло, тканини, пластик та інші. Різноманітні текстури та матеріали дозволяють створювати унікальні візуальні ефекти.

Художні композиції з дерева поєднують в собі традиційні та сучасні методи обробки цього матеріалу, створюючи неповторні та виразні мистецькі твори. Дерево, як природний матеріал, має свою власну текстуру, тепло і натуральну красу, що робить його ідеальним для створення художніх композицій.

Вони можуть бути виготовлені за допомогою різних технік обробки деревини, також може бути використана для створення унікальної атмосфери в інтер'єрі, виставкових приміщеннях або на відкритих майданчиках, а також може мати символічне або естетичне значення для глядачів.

Ця форма мистецтва має глибоке коріння в історії та культурі різних народів, але з розвитком технологій і нових матеріалів набуває нових форм і значень.

При створенні художніх творів з дерева використовують різноманітні техніки та матеріали для обробки цього природного матеріалу.

Деревина, як матеріал, вражає своєю міцністю та гнучкістю, що робить її особливо привабливою для творчої обробки. У процесі мистецької обробки деревини використовуються різноманітні методи й матеріали, які дозволяють перетворювати цей природний матеріал у витвори мистецтва. Від вибору специфічних технік обробки залежить якість та ефект кожного майстерно створеного твору.

За твердістю породи дерева різнять на м'які (липа, осика, вільха, тополя, сосна, ялина, шовковиця); середньої твердості (береза, верба, горіх,

черешня) і тверді (клен, дуб, бук, в'яз, тис, акація, явір, груша, слива, яблуня та ін.). Твердість деревини залежить також від її вологості та напрямку зрізу: найбільшу твердість має торцевий зріз, найменшу – радіальний. На декоративні якості деревини впливають колір, фактура і текстура. Колір деревини вказує на спектральний склад світлового потоку, відбитого деревиною. Він залежить від породи, умов росту, віку дерева. Породи помірного клімату України мають переважно бліде пофарбування. Південні й тропічні породи деревини наділені яскравим кольором – жовтим, червоним, вишневим, коричневим тощо. Інтенсивність пофарбування зростає з віком дерева.

Фактура деревини – здатність спрямовано відбивати світловий потік, від чого вона буває матовою або блискучою. Найбільший полиск дають ідеально гладкі поверхні, які, однак, важко дістати навіть при старанній обробці сировини.

Текстура деревини – це характер малюнку волокон серцевинних променів. Текстура різних порід дерева дуже різноманітна: у липи і вільхи – майже непомітна, а в горіха і сосни – чітко виражена.

Добираючи деревину для художніх виробів, ремісники з найдавніших часів строго враховували не тільки фізичні (твердість, розколюваність, гнучкість), декоративні (колір, текстура, фактура) якості, а й смакові властивості (дух) деревини. Дух має кожна порода. Ароматичними є переважно ефірні масла, смоли і дубильні речовини – таніди. Особливо сильно пахне свіжо зрубана деревина. З часом, при висиханні її запах послаблюється, а при нагріванні знову посилюється [10].

Художня обробка дерева використовувалась у різних технічних прийомах і засобах виразності, які сприяють створенню цілісних та функціональних форм предметів. Деякі з них служать для створення основної форми виробу, водночас інші мають виключно декоративне значення, доповнюючи художнє оформлення виробів. Формотворчі техніки, такі як вирізування, видовбування, виточування, бондарні та столярні прийоми,

відіграють важливу роль у процесі творення дерев'яних виробів, додаючи їм індивідуальний характер та естетичний вигляд.

Видовбування – одна з найдавніших технік – полягає у поступовому вибиранні деревини з масиву виробу, внаслідок чого утворюється заглибина, порожнина або отвір. За допомогою сокири, долота і видовбача майстри виготовляють передусім побутові предмети – човни-довбанки, ночви, ступи, черпаки, сільнички тощо. Вони вирізняються значною товщиною стінок, міцністю, округлою і масивною формою, внутрішніми заглибленнями овальної та криволінійної конфігурацій.

Вирізування (витесування, вистругування) – різноманітні технічні прийоми, за допомогою яких майстри вручну моделюють з дерева форму побутових предметів та декоративних виробів. Необхідні інструменти: сокира, тесак, ніж, струг, різці та ін. Цими прийомами користуються не тільки теслі, а й столярі, бондарі, роблячи заготовки. Вирізування інколи поєднується з видовбуванням і переходить в об'ємне різьблення, часом сполучається з профілюванням.

Виточування – техніка обробки дерева і самостійна галузь народного художнього промислу (токарство). У процесі обертання дерев'яну заготовку на токарному верстаті обробляють плоскими і півкруглими долотами, фігурними різцями, гачками тощо. В історії токарства відомі такі конструкції верстатів: лучковий з почерговим рухом, ручний з поперечно-обертним рухом, ножний обертовий, ножний обертовий з маховиком, механічний з кінним приводом, водяним, паровим, електричним двигунами. Поширення токарного виробництва в минулому було пов'язане насамперед із виготовленням дерев'яного точеного посуду.

Столярство – найпоширеніша техніка й галузь виробництва з дерева будівельних виробів, меблів, музичних інструментів та художньої сувенірної продукції. Одна з важливих засад столярства, відзначена ще у давніх цехових статутах, – виготовлення виробів без жодного цвяха за допомогою столярних з'єднань на клею.

Для столярних робіт, так само як і для вирізування, видовбування та ін., необхідне пристосування для закріплення заготовки виробу або його частини – верстат.

Різноманітні столярні прийоми роботи часто поєднуються з іншими формотворчими техніками художньої обробки дерева. Художня виразність і довершеність творів значною мірою посилюються логічним застосуванням відповідного оздоблення: профілювання, різьблення, інкрустації, мозаїки, випалювання, розпису тощо.

Профілювання – декоративна техніка художньої обробки дерева, відома з X–XI ст. Полягає у вирізуванні пилкою та долотами геометричних орнаментів по краях дощок (прикраси будівлі та оздоблення меблів). Крім плоского профілювання відоме об’ємне профілювання балок, кронштейнів, стовпів, що межувало з об’ємним різьбленням. Профільовані об’ємні елементи майстри виконували переважно сокирами-тесаками.

Народні майстри використовували також деревину сливи, кедра, тиса, користувалися й привозною сировиною – кипарис, червоне дерево (махагонь), лимонне дерево, палісандр тощо. З неї виготовляли невеликі коробочки, порохівниці, табакерки, пенали, хрестики, іконки і под.

Сучасні народні майстри й професійні художники широко використовують техніку виточування не лише для виробництва різноманітного посуду, а й при виготовленні жіночих прикрас, дитячих іграшок тощо. Ця своєрідна техніка дає змогу створювати нескінченну кількість пластичних художніх форм [11].

Однією з найдавніших технік художнього декорування виробів із дерева є різьблення, яке відоме у різних формах. Ця техніка може бути плоскою, плоскорельєфною, контррельєфною, ажурною та об’ємною. Найбільш поширеною є плоска різьблення, яка може мати різноманітні варіанти, такі як контурне, виїмчасте, трьохгранновиїмчасте та інші. Для виконання цієї техніки використовують один ніж або кілька різців (долот).

Контррельєфне різьблення застосовували, виготовляючи різноманітні дерев'яні форми для кахель, печива, сиру, вибійки тощо. Виконувалось майже аналогічно, як і трьохгранновиймчасте, однак набагато глибше, з використанням доліт із закругленими фасками для вибирання деревини.

Ажурне різьблення нагадує плоскорельєфне, має наскрізь прорізане тло. Найскладніше за технікою виконання (з рельєфним і ажурним характером мотивів) так зване «сніцарське різьблення» при виготовленні іконостасів, культивоване у XVII–XIX ст. цеховими різьбярами.

Кругле різьблення інколи застосовується у виготовленні й оздобленні святкового посуду, музичних інструментів, палиць, дитячих іграшок тощо, його технічні прийоми ґрунтуються на засадах народної скульптури.

Особливо багате декоративне оформлення можна отримати від поєднання плоского різьблення з тригранно-виймчастим. Геометричний орнамент тут складається з трикутників, ромбів, квадратів тощо (див. рисунок.1.2.1).

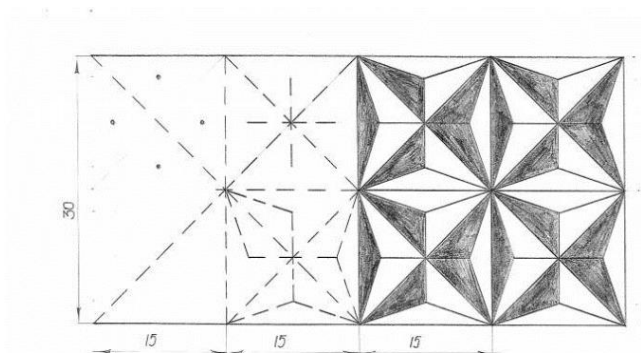

Рисунок 1.2.1 – Поєднання плоского різьблення з тригранно-виймчастим.

Крім різців використовуються допоміжні інструменти: пилочки, свердла, молотки, кліщі, рашпиль, напилки, а також інструменти для розмітки та контролю (лінійка, кутник, малка, рейсмус, циркуль, шило тощо).

Техніка глухої рельєфної різьби. Спочатку виконують малюнок у плоско рельєфній різьбі з підібраним фоном, а потім продовжують розробляти рельєф на площині орнаменту. Рельєфну різьбу інколи для спрощення роблять накладною. Елементи декора випилюють по контуру, роблять рельєф і окремими деталями накладають на підготовлений фон.

У цій техніці виконують і маленьку дитячу дерев'яну іграшку, і велику – вище людського зросту – станкову або декоративну скульптуру. Уміло

виконані сувеніри, меблі, корнепластика у взаємодії зі скульптурною різьбою доповнюють і неабияк прикрашають інтер'єр будинка. Виготовлений виріб або скульптура проглядається з усіх сторін, може мати дуже високий або зовсім низький рельєф.

Інкустація – техніка орнаментального оздоблення виробів шматочками твердих матеріалів (дерева, металу, рогу, слонової кістки, перламутру, бісеру і под.), які вирізають і вкладають у поверхню. Декоративний ефект інкрустованого візерунка ґрунтується на контрастному зіставленні тональних і колірних різнохарактерних матеріалів. Інтарсія (з італ. іпіагзіо – інкрустація) – вид інкрустації, мозаїки на дереві. Цією технікою виконують зображення або візерунки зі шматочків кольорового дерева (шпону), які врізають врівень з поверхнею виробу або суцільно вкривають його поверхню (маркетрі). Таким чином найчастіше оздоблюють меблі, виготовляють декоративні панно тощо. Дендромозаїка належить до ювелірних технік декорування. Орнамент складають із крупинок дерева ледь завбільшки з макове зернятко.

Випалювання здавна роблять на світлих породах дерева: ялині, смереці, сосні, клені. Здебільшого ним оздоблюють бондарний посуд, рідше меблі. Нині випалювання застосовують при декоруванні дитячих іграшок та елементів народної дерев'яної архітектури. Розрізняють два способи випалювання – розжареними металевими штампиками («штансами»), з відбитків яких складають різноманітні орнаменти, й електрописаком, що дає чіткий контурний малюнок.

Розпис – зручна й оригінальна техніка орнаментування дерев'яних виробів, відома з X–XI ст. Технічно він мало чим відрізняється від розпису на інших матеріалах. Орнамент наносять пензлями по заґрунтованій або незаґрунтованій поверхні виробу темперою, гуашшю, олійними й аніліновими фарбами, нітроемаля-ми. З кінця XIX ст. розписані вироби почали покривати лаком, що оберігало їх від забруднення. :

Крім розглянутих традиційних прийомів і технік, зустрічаються їхні різновиди й поєднання, наприклад, «штампування» металевими пробійниками, аналогічне карбуванню; зіставлення плетених частин із гладкими поверхнями; контурне різьблення тонованих площин-елементів; викладання орнаментів соломкою тощо [12].

Одним із видів настінної інсталяції може мати назву «панно». Панно – це декоративна композиція, зазвичай розміщена на стіні, що може складатися з різних матеріалів і мати різні форми та розміри. Такі роботи можуть бути створені з використанням живопису, скульптурних елементів, тканин, мозаїки, дерева, металу та інших матеріалів. Панно часто виконує як естетичну, так і функціональну роль, прикрашаючи простір та створюючи особливу атмосферу.

Панно може бути частиною інтер'єру, виставкових приміщень або навіть зовнішніх стін будівель, додаючи їм унікальності та художньої виразності. Це ще один спосіб, як інсталяція може змінювати сприйняття простору та надавати йому нового значення. Дерев'яні панно створюють в приміщенні відчуття тепла та затишку. Вони гармонійно вписуються як в класичний, так і в сучасний інтер'єр.

Одним з видатних майстрів у галузі декоративно-прикладного мистецтва є Іванишин Володимир Павлович. Він є членом Національної спілки художників України та членом Клубу Українських митців (КУМ). Іванишин В.П. відомий своїми унікальними дерев'яними панно, які відзначаються високою майстерністю виконання та глибоким символізмом (див. додаток Б, рисунок Б.1-2).

Настінні інсталяції з дерева є унікальним поєднанням мистецтва та ремесла, що вимагає як творчого підходу, так і високої майстерності. Вони не лише прикрашають простір, але й взаємодіють з ним, створюючи естетичні та концептуальні акценти. Такі твори є здебільшого сучасним явищем у світі мистецтва. Вони відкривають нові можливості для художників та глядачів, дозволяючи створювати унікальні та захоплюючі художні твори.

Кожний настінний твір може викликати різні емоції та асоціації у різних людей. Наприклад, одна людина може бачити у ній символіку природи та екології, тоді як інша може сприймати її як вираз внутрішніх почуттів або роздумів художника. Це залежить від особистого досвіду, смаку, культурного контексту та інших факторів, що впливають на сприйняття мистецтва.

Одне з основних використань інсталяцій – це декорування внутрішніх приміщень та інших просторів. Крім декоративної функції, вони можуть мати практичне застосування, наприклад, як звукоізоляційний матеріал або місце для зберігання різних предметів, таких як книги чи рамки для фотографій.

Така інтерактивність та різноманітність інтерпретацій робить такий вид обробки деревини особливо цікавими та важливими в сучасному мистецтві. Вони створюють можливість для вільного обміну ідеями та враженнями між художником і глядачем, а також розширюють горизонти художнього вираження та сприйняття.

2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО-МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ НАСТІННОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ З ДЕРЕВИНИ «НЕВМИРУЩІ ЗНАКИ»

2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування настінної інсталяції «Невмирущі знаки»

«Невмирущі знаки» – це настінна інсталяція, що відображає універсальні символи, які відомі як символи-обереги. Ці символи мають давню історію й використовувалися різними культурами як спосіб захисту від негативних впливів, принесення щастя та добробуту.

Символіка виражає суть життя й істини, тісно сплітаючись з природою і потребами самого людства, вона інтернаціональна і, пролягаючи крізь віки, має «властивість тримати в не багатьох умовних лініях думки віків і мрії поколінь, запалює уяву і веде в царство безсловесного мислення» (Лінь-Юй-Дан).

Символ виходить за рамки індивідуального в універсальне і відповідає життю духа. Він пов'язаний зі структуризованим пізнанням взаємодії стихій, законів і виявів космосу. Символ намагається зберегти ці закони за допомогою базисних законів. Тож можна стверджувати, що символ – це ключ, який відкриває дорогу в невідоме і вказує шлях про пізнання реальності. Саме це має на меті обрядовість, тому в ній багато символічного, пов'язаного із взаємодією протилежних сил двоякого світу явищ з їхньою конфліктною природою і кінцевою єдністю життя та істини – стрижнем символіки. Символіка лежить в основі людського розуму. Тому досконалий символ задовольняє і дух, і інтелект, і почуття.

Символи-обереги є давніми символами, які відображаються на різних об'єктах, таких як прикраси, предмети одягу або настінні інсталяції, з метою

захисту від негативних сил або принесення удачі та благополуччя. Вони є частиною культурної спадщини різних народів та мають свої власні значення й інтерпретації [13].

Оберег – це не лише матеріальний предмет, а й символ віри в захист і благополуччя. Ця практика має стародавні корені у культурі багатьох народів, де вірування в магичні сили оберегів переплітається з традиціями та віруваннями. Обереги можуть набувати різної форми та вигляду: від амулетів і талісманів до символічних предметів, які носять на собі як засіб захисту.

У різних культурах обереги часто асоціюються з конкретними символами, що мають особливе значення. Це можуть бути зображення ока або руки, які символізують охорону від злого ока, або символи, пов'язані зі стихіями або природними явищами, що відображають здатність оберегів зміцнювати зв'язок з природою та принести гармонію в життя людини. Оберіг покликаний створити захисне поле між його власником і небезпекою, магичним чином. Або відвернути небезпеку або наділити захисними властивостями, здатними протистояти злу.

Початкова ідея виникла під час перегляду кельтських та слов'янських архітектур, де увага була зосереджена на унікальних візерунках, символіці та глибоких зв'язках з природою та духовністю. В результаті цього виникла концепція створення виробу, який стилізований та дотримується традицій кельтської та слов'янської культур, але має своє власне, сучасне обличчя.

Ключовим етапом стало стилізування: перетворення елементів кельтської та слов'янської архітектури у нові форми та інтерпретації. Візерунки стали витонченими, лінії – заплутаними, а символіка – глибше проникнула в саму сутність виробу.

Форма виробу була обрана так, щоб найкращим чином передати духовність та символіку. Узори та знаки, використані на виробі, не лише

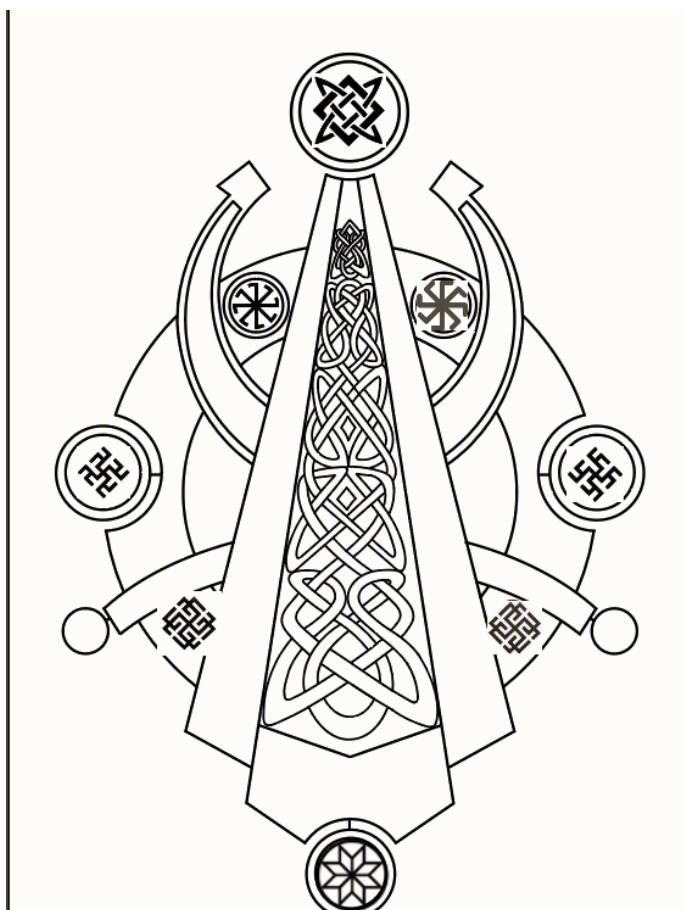

Рисунок 2.1.1 – Ескіз проєкту «невмирущі знаки»

прикрашають його, але й несуть у собі глибоке значення, що веде своє коріння в стародавні міфи та легенди.

У цьому процесі виробу «невмирущі знаки» за основу були взяті слов'янські символи-обереги, та кельтське сплетіння. Ці символи відомі своєю захисною та енергетичною силою, що додає виробу не лише естетичного значення, але й присутності духовного підтексту. (див рисунок 2.1.1).

Кожен оберег має своє власне значення та історію, яка переноситься через віки. Вони стають не лише частиною декору, а й наділені силою, що захищає та надає енергії виробу. Використання цих знаків у виробі, підсилює його духовний зміст і додає глибини його символіці.

Обидві культури, кельтська та слов'янська, зверталася до обрядів та оберегів для забезпечення захисту та щастя, але вони робили це за допомогою унікальних символів, які відображали їхні власні культурні та релігійні уявлення. Кельтські обереги містили у собі вузли, трисвітові символи та геометричні мотиви, що віддзеркалювали їх віру в неминучість та взаємозв'язок усього в житті. У той час, як слов'янські обереги були пов'язані з символікою природи, включаючи священні рослини та тварини, які вірилися захищали від негативних сил. Таке використання обрядів та

оберегів відображає спільну потребу у захисті та підтримці, але водночас підкреслює різноманітність та унікальність кожної культури.

За основу в центрі композиції зображено кельтський вузол, який символізує безкінечний шлях життя, повний випробувань і вдач, який кожна людина має подолати. Цей вузол, відомий також як «вузол життя» або «вузол Дану», відтворює неперервний цикл народження, життя і смерті, а також взаємозв'язок між минулим, сучасним і майбутнім.

Навколо центрального символу кельтського вузла додано слов'янські обереги та символи, які символізують різні аспекти життя та допомагають у розвитку і духовному зростанні людини. Розміщені в колі символи, відображають важливість кожного слов'янського оберега та його значення у житті людини. Кожен оберіг має свою власну унікальну роль та вплив, що посилюються через символіку сонця, яке є джерелом життя, тепла та світла. Збір цих оберегів у коло створює потужну симбіолічну мережу, яка охороняє, надає силу та натхнення.

Кожний знак, вписаний в коло, має в собі солярну символіку, оскільки коло відтворює образ сонця – джерела життя та сили. Таке обрамлення знаків сонцем підкреслює їхню важливість та магічну силу, яка виражається через сонячну енергію. Він нагадує нам про те, що кожен знак важливий та необхідний, а разом вони утворюють надійний оборонний щит та джерело духовної сили.

Різні розміри оберегів можуть вказувати на їхню різну важливість або роль у житті людини, а також на їхній внутрішній баланс і гармонію. Це композиційне рішення додає глибини і значущості кожному символу:

Квадрат Сварога: Цей символ, як втілення сонця та вогню, відображає силу, енергію та світло. Використання квадрата Сварога підкреслює важливість сонячного культу та віру в божества, що пов'язані з сонцем.

Східні слов'яни вважали Сварога верховним богом, який створив матеріальний світ. За переказами, він був сином Рода, покровителя долі, що з'явився з іскри небесного вогню. У стародавніх легендах всемогутній

творець традиційно поставав в образі благородного воїна-захисника або коваля з чудодійним молотом, яким він бив про священний Алатир-камінь, що втілює центр землі. Сварога шанували в старовину не тільки як повелителя і покровителя, але і як вчителя. Викувати новий світ, творець заповідав людям добро, розум, внутрішню силу і любов, він напучував їх, як правильно працювати і захищати свій будинок. Цей символ вишивали на одязі, він зустрічався в натільних талісманах, прикрасах з дерева і кісток тварин, металевих підвісках і перснях. Східні слов'яни часто наносили зображення символу на стіни майстерень ремісників і жител, що захищало від неприємностей, хвороб, поганого ока і напастей.

Вважалася символ одним з найсильніших амулетів, володіти яким могли як жінки, так і чоловіки. Достеменно відомо, що саме Квадрат Сварога прикрашав вбрання князя Володимира.

У сплетінні ліній давньослов'янського знака зашифрована таємниця світобудови і сенс буття. Сторони квадрата уособлюють родове вогнище, його прями кути – це символи стійкості, довговічності та непохитності. Ромб, утворений в центрі, позначає родюче поле, а разом з цим – достаток і благоденство. Два схрещених еліпса, що нагадують язика полум'я в кузні бога Сварога, народжують єдине ціле, і кажуть про стійкість духу, набуття внутрішньої свободи, зміцнення віри, появі сил і енергії [14].

Колядник: Цей символ, який вважається чоловічим, символізує веселощі, радість та взаємодію з природою.

Символ Бога Коляди, що здійснює оновлення на землі та відповідає за зміни на краще. Це символ перемоги Світла над Темрявою та Світлого дня над Ніччю. Колядник використовувався як оберіг, що дає силу чоловікам у творчій роботі, заради оволодіння чоловічими справами та розвитку таких якостей, як хоробрість та сила волі.

Оберіг розкриває потенціал мужності та спрямовує хлопця або чоловіка на вірний шлях, що приводить до успіху. Колядник рухається за сонцем, забираючи журбу та невезіння, а взамін даруючи перемогу та оновлення.

Ладинець: Ладинець, який є жіночим символом, відомий як оберіг родинного щастя та злагоди.

Вважається захисним амулетом, що призначений для відлякування злих сил або повернення добра. Деякі вірять, що Ладинці захищають будинок або мешканців від лихих духів, недоліків чи негараздів. В інших версіях він також може символізувати родинне благополуччя, плідність або добробут.

Одолень-трава: один з найпотужніших оберегів, які були поширені в часи стародавніх слов'ян, його відносять до солярної групи, яка представляє собою символи, що позначає сонце і його вічний рух. Їх прийнято тлумачити окремо, але група в цілому має загальне значення-позбавлення від поганого і придбання корисного для людини.

Основне значення оберега одалень-трава це – захист від злих сил. При цьому слов'яни деякий час вважали хвороби їх підступами, а тому цей оберіг можна назвати і захисником здоров'я людини. Він може бути і джерелом додаткової життєвої енергії, надаючи сил тоді коли необхідно носити оберіг.

Символ одлень-трава очищає від негативу розум, тіло і душу людини, тобто з його допомогою можна зняти порчу і позбутися від важкої хвороби, захистити себе від чорного чаклунства і від нечистої сили, хвороб і будь-якого іншого негативу. Використовували оберіг тільки тоді коли це дійсно було необхідно, також цей знак поміщала в дитячій колисці, одягали на хвору людину, носили, коли прибували в небезпеці.

Знак одлень-трава використовувався в якості індивідуального талісману. Зазвичай його робили з дерева або металу. Вишивка теж застосовувалася, і зазвичай вишивали цей символ на постійній білизні, особливо дитячому, по душках і рушниках.

Значення оберегу одолень-трава може змінюватися в залежності від того на що нанести символ. Він часто зустрічався на посуді в якості захисту від отруєння, малювали або гравіювали знак також на обладунках і зброї. На обладунках він служив захистом від ворожої зброї і допомагав повернутися з війни цілим і неушкодженим. Вважається що перед тим як носити такий

оберіг, йому потрібно дати полежати під променями сонця деякий час для очищення та активізації енергії, яка в ньому закладена.

Квітка папороті також має назву Перунів Колір, один з найдавніших солярних орнаментальних символів слов'янській та релігійній культурі. Колись вірили, що цей символ здатний відкривати приховані в землі скарби і виконувати бажання, а тому у людини яка мала із собою такий амулет, було більше шансів віднайти ту саму живу квітку папороті під час свята купала.

Насправді він дає людині можливість розкрити власні духовні сили, здатний допомогти розкрити магічні здібності. Цей символ-ознака ярої. Молодецької завзятості, здебільшого, його використовували воїни, незалежно від статі та віку і хлопці і дівчата, і чоловіки і жінки, або ті, хто потребував допомоги і підсилення власних можливостей на складному шляху.

Магічні властивості, допомагають коли треба на повну потужність викластись у спритності, витривалості і сирі, а ще він зміцнює і загуртовує бойовий дух.

Зовні Перунів Колір має яскраво виражену свастичну будову. Сластичні знаки для древніх слов'ян завжди були священними і називалися ще сулярними, тобто тими які підпорядковані сонцю, або його руху. Ті чотири променя, що виходять з центру знаку, згинаються і мають відростки. Всі разом створюють по чотирьох сторонах світу химерні обриси лабіринту. Схема символу така, що вона не передбачає замкнутості. Кінці променів можна домалювати, продовжувати нескінченно створюючи обертання по ходу годинникових стрілок або по ходу сонця.

Отож, «Квітка папороті» символізує чистоту душі, духовне зростання та прагнення до самовдосконалення. Вона нагадує про те, що справжні скарби знаходяться не в матеріальному світі, а в духовній сфері. Використовувалася як оберіг, який захищає від злих духів, хвороб, невдач і інших негараздів.

Сварожич та Родимич: Ці божества відображають взаємодію між сонячною та родовою енергією. Сварожич символізує сонячну силу та діючу енергію, тоді як Родимич відображає родову зв'язок та духовну спадщину.

Таким чином, Сварожич і Родимич взаємодоповнюють один одного, створюючи гармонію між внутрішнім розвитком та зв'язком зі своїми коріннями та культурною спадщиною.

Символ Алатир: алатир – це восьмиконечна зірка, що символізує початок світу, його центр, з якого народжується світло роду Всевишнього і Божа благодать. Алатр – це вічний всесильний ланцюг, що об'єднує всі слов'янські народи з усіма мертвими, живими і ненародженими в один Божий рід. Оберіг

Алатир – один з найпоширеніших слов'янських символів, надійно оберігає людей від всяких хвороб і недуг. Він часто використовувався в обрядах зцілення і оберігання домашнього вогнища від бід і негараздів, його зображення можна зустріти на стародавньому домашньому начинні, рушниках і багатьох інших речах, як і інші сонячні знаки, він несе теплий творчий зміст, відмінно підходить як жінкам, так і чоловікам для повсякденного носіння, завдяки своїй м'якій енергетиці він добре підходить і дітям.

Алатир гармонізує нервову систему, надає відчуття твердої основи під ногами, сприяє зібраності, впевненості і концентрації тіла і думок. Дає сили для подолання всіх перешкод на шляху до вершини світового дерева.

Слов'янський фольклор свідчить, що ще до появи перших людей з небес впав камінь, величезний валун і потрапив на острів Буян. На тому камерні Бог Сварог залишив знаки, що показують закони світобудови. Від каменя відходять всі дороги, які до нього й повертаються. На самому камені горить вогонь життя, і там же росте дерево життя, а біля його підніжжя протікають річки Перуна, річки живої води. Саме від цього каменя Боги і черпають свої сили, ім'я того каменя – Алатир.

Деякі перекази свідчать, що Алатир камінь служив слов'янському народу щитом, який захищав людей від зла, як в цьому світі, так і в іншому. Воїни наносили цей знак на свої щити, щоб вороги не змогли завдати їм шкоди. Таким чином вони перебували під заступництвом Бога Сонця.

Алатир – початок і кінець роду людського. Боже око, спостерігаючи направляюче на шлях істинний, це те що лежить в основі всього.

Ці символи доповнюють кельтський вузол, надаючи композиції багатогранного значення та поглиблюючи зв'язок з культурною спадщиною слов'янського народу. Вони символізують важливі аспекти життя та допомагають людині у розвитку, духовному рості та забезпеченні гармонії і захисту.

Надпис слов'янським шрифтом на верхній частині виробу додає йому додаткову глибину і містичний настрій, а форма, що нагадує підкову, створює асоціації з міфологією та традиціями слов'янського народу. Все це гармонійно доповнює назву настінної інсталяції – «Невмирущі знаки».

Надпис «Мудрість предків крізь віки до сьогодення» підкреслює важливість спадщини та досвіду попередніх поколінь у нашому житті, нагадуючи про значення зв'язку з корінням та визнанням цінності традицій. Цей напис додає виробу історичний контекст та символічне значення, підкреслюючи його роль як не лише прикраси, але й як засобу передачі спадковості та мудрості попередніх поколінь.

Таким чином, виріб представляє собою не лише естетичну настінну інсталяцію, а й потужний оберіг, сповнений символіки та духовного змісту. В основі його створення лежить об'єднання традицій та символів двох великих культур – кельтської та слов'янської. Кожен елемент виробу несе у собі велику силу та значення, які допомагають людині протягом усього її життя. «Невмирущі знаки» поєднує в собі не лише мистецтво та естетику, а й глибокий духовний зміст, що робить його унікальним та неповторним творінням мистецтва.

2.2 Характеристика матеріалів та калькуляція витрат щодо настінної інсталяції з деревини

Деревина є відновлюваним природним ресурсом, що сприяє збереженню довкілля, за умови відповідального використання. Вона має природну красу і теплоту, що робить її популярною в інтер'єрному дизайні, оскільки кожен вид деревини має унікальний малюнок, текстуру і колір. Деревина легко піддається обробці, фарбуванню та лакуванню, що дозволяє адаптувати її під будь-які дизайнерські вимоги. Є міцною при відносно невеликій вазі, що робить її ідеальним матеріалом для різноманітних конструкцій. Вона володіє відмінними теплоізоляційними властивостями, що допомагає зберігати енергію в будівлях.

Такий матеріал також має гігроскопічні властивості, що дозволяють регулювати вологість повітря в приміщеннях, створюючи комфортний мікроклімат. Її природні антибактеріальні властивості сприяють здоровому середовищу в житлових та комерційних приміщеннях.

Деревина підходить для творчих проєктів завдяки своїй універсальності та легкості обробки. Вона дозволяє майстрам створювати витончені й деталізовані вироби, адаптуючись до різних методів обробки, таких як різьблення, шліфування, фарбування та лакування. Природні властивості деревини роблять її ідеальним матеріалом для художніх проєктів, меблів ручної роботи, декоративних елементів та інших творчих виробів.

Загалом, деревина поєднує в собі екологічність, естетичність, технічну міцність та здатність покращувати мікроклімат у приміщеннях, що робить її незамінним матеріалом у багатьох сферах застосування.

Існують різні види деревини з різними властивостями. Залежно від властивостей, кожна порода деревини має певне застосування. Для даної настінної інсталяції були обрані дошки дуба та липи.

Дуб є однією з найпопулярніших порід деревини завдяки своїм винятковим фізичним властивостям. Він відомий своєю високою міцністю та довговічністю. Дубові дошки мають гарну текстуру та природний відтінок, що додає вишуканості будь-якому інтер'єру. Вони стійкі до зносу та деформацій, що робить дуб ідеальним вибором для настінних інсталяцій, які мають бути не лише декоративними, а й функціональними.

Липа є м'якшою деревиною, яка легко піддається обробці. Вона відома своєю однорідною текстурою і відсутністю виразних сучків, що робить її ідеальною для різьблення та створення тонких деталей. Липові дошки мають світлий відтінок, який легко фарбується та лакується, що дозволяє досягати різноманітних дизайнерських ефектів. Липа також відзначається своєю легкістю, що полегшує монтаж та обробку під час створення інсталяцій. Липа буде ідеальним вибором для вирізання дрібних деталей та створення тонких елементів декору. Її легка обробка дозволяє легко виправляти помилки та додавати дрібні деталі без значних зусиль (див. рисунок 2.2.1, а).

Дуб, з іншого боку, забезпечить стійкість та міцність основної структури інсталяції. Він володіє високою міцністю та довговічністю, що робить його ідеальним матеріалом для створення масивних елементів та основної конструкції (див. рисунок 2.2.1, б).

Рисунок 2.2.1 – Приклади текстури

а) липа; б) дуб.

Комбінація дуба та липи у настінній інсталяції дозволяє поєднати їхні найкращі властивості: міцність і довговічність дуба з легкістю обробки та декоративністю липи.

Такий підхід дозволяє поєднати найкращі властивості кожної породи деревини. Це забезпечує не лише естетичну привабливість, а й функціональність та тривалість готового виробу.

Розрахунок вартості витрат на матеріали для виготовлення настінної «Невмирущі знаки» подано у таблиці 2.2.1.

Таблиця 2.2.1 – Калькуляція витрат для виготовлення настінної інсталяції

№ з/п	Назва матеріалу	Ціна за одиницю, грн	Потрібна кількість	Вартість, грн
1	2	3	4	5
1	Дошка липи	1 м ³ - 9000 грн	0.02м ³	180 грн
2	Дошка дуба	1 м ³ - 18000 грн	0.05м ³	900 грн
3	Роздрукування розгортки	86 грн	1 шт	86 грн
4	Клей для деревини б 3 ПВА	260 грн	750 мл	260 грн
5	Шліфувальні стрічки різного абразивного зерна	20 грн	5 шт	100 грн
6	Шурупи (саморізи по дереву)	1,50 грн	38 шт - 35 мм	57 грн
7	Олія для дерева	400 грн	300мл	400 грн
			Всього:	1983 грн

Отже, вартість матеріалів, витрачених на виконання настінної інсталяції становить: 1983 грн.

Складність виконання і майстерність роботи оцінюється автором у 10000грн., тож разом сума становить 11983 грн. – теж округлимо до цілого числа. Таким чином, вартість роботи, в загальному, складатиме \approx 12000 грн.

2.3 Технологічна послідовність виконання настінної інсталяції з деревини «Невмирущі знаки»

Виготовлення настінної інсталяції передбачало послідовність дій, щоб забезпечити успішний результат. Робота почалася з етапу розробки ескізів та макету інсталяції. Цей етап допоміг візуалізувати ідею та визначитися з розмірами та пропорціями. Під час ескізування відбиралися елементи, які мали мати історичний контекст для передачі символів як невмирущих знаків, та їх композиційне розміщення.

Далі планувався процес виготовлення роботи, вибирався необхідний матеріал та інструменти для роботи. Підбирався деревина з урахуванням її твердості, текстури та кольору, щоб вона відповідала вимогам проекту. Вибір деревини здійснювався з урахуванням її естетичних якостей та технічних можливостей для створення бажаного ефекту. Були використані дві породи деревини: дуб та липа. Дуб був обраний як основа, оскільки він відзначається своєю міцністю та довговічністю. Липа була використана для дрібних деталей, таких як символи та кельське плетіння, оскільки вона має м'якшу текстуру та легко піддається обробці.

Після масштабування ескізу було проведено друк розгортки в реальному розмірі 1:1. Це стало ключовим кроком у підготовці до виготовлення інсталяції, оскільки це дозволило перенести всі деталі та пропорції з ескізу на матеріал, з якого планувалося створювати виріб.

Після вибору відповідних дошок з дуба та липи, вони піддаються фугуванню, що допомагає вирівняти поверхні та забезпечити максимальний контакт між ними під час склейки. Фугування дозволяє видалити нерівності та недоліки на поверхні деревини. Фугований матеріал калібрується на рейсмусі. Цей процес забезпечує рівність та однорідність товщини дерев'яних дошок, що важливо для точної та міцної склейки.

Склеювання дощок здійснюється з використанням клею та струбцин. Важливо впевнитися, що кожен торець дошки добре просочений клеєм так щоб дошки належним чином склеїлись після стискання струбцинами.

Після склейки, щоб забезпечити рівність та гладкість поверхні, матеріал знову піддається калібруванню. Цей крок допомагає усунути будь-які нерівності, що можуть виникнути під час склейки, та забезпечити готовий матеріал ідеальною основою для подальших робіт.

На наступному етапі, за допомогою фрезера та лобзика, вирізаються частини основних деталей із заготовленого матеріалу. Фрезер використовується для вирізання основних контурів та форм, тоді як лобзик дозволяє робити більш дрібні та складні вирізи. Робота проводиться відповідно до лекал розгортки, які відображають форму та розміри кожного елемента інсталяції. Після вирізання деталей форми піддаються шліфуванню, щоб забезпечити гладкість. Наступним кроком є їх склейка для створення цілісного виробу, насамперед центральної частини. Далі наноситься малюнок на поверхню інсталяції, і за допомогою фрезера вирізається контур кельтського плетіння згідно з ескізом. Етапом після нанесення малюнку є різьблення центрального орнаменту за допомогою фігурних різців для дерева.

Після завершення різьблення центрального орнаменту, наступним етапом є вирізання основ круглої форми лобзиком для подальших символів. Спочатку вирізаються основи з дерева дуба, а потім з липи. Для цього використовується лобзик, який дозволяє створити потрібну форму.

Вирізані круглі основи, переносяться на токарний станок для обробки торців і створення округлої форми. Було виготовлено 8 таких заготовок, які потім накладаються одна на одну і склеюються, причому липа клеїться на дуб. Після того, як круглі елементи готові, на дерев'яну заготовку з липи (її середину) наноситься малюнок символів, а потім вони різьбляться за допомогою різців. Це допомагає створити текстурний і виразний орнамент.

Далі відбувається монтаж основних елементів виробу, що включає склеювання та закріплення деталей за допомогою клею та шурупів. Основні елементи, такі як дуга, центральна частина та поперечна частина, ретельно вирівнюються та склеюються між собою.

Після висихання клею кожна деталь додатково закріплюється шурупами для забезпечення міцності конструкції. Шурупи вкручуються у заздалегідь підготовлені отвори, що запобігає розтріскуванню деревини. Після фіксації попередніх елементів розміщуються усі декоративні елементи та символи в єдину композицію за попереднім проєктом. Верхній елемент закріплюється на металевій пластині, яка вкручена в деревину. Для забезпечення міцності конструкції використовується сталеві пластина товщиною 3 мм. Металева пластина служить для додаткової стійкості та підтримки конструкції, та нахилу.

Коли основна конструкція виробу готова, наступним етапом є підготовка шрифту. Шрифт розробляється в графічному редакторі, де створюється точний макет майбутніх написів.

Після завершення графічного дизайну файли з шрифтом готуються для подальшого лазерного випилювання. Лазерний різак дозволяє точно й акуратно вирізати написи з деревини, забезпечуючи чіткі та гладкі краї. Далі здійснюється компоунвання та склейка всієї шрифтової композиції із букв.

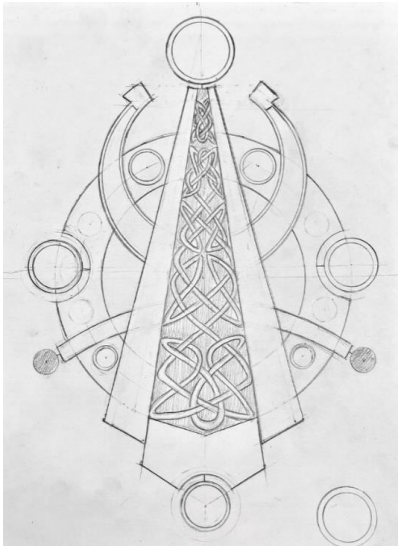

При завершенні всіх етапів монтажу, готовий виріб покривається олією для деревини. Поверхня виробу очищається від пилу і бруду, після чого олія рівномірно наноситься за допомогою пензля. Олію дають час, щоб добре вбралася, і при необхідності наносять кілька шарів. Надлишки олії витирають чистою сухою ганчіркою. Після висихання злегка відполірована. Це забезпечує захист деревини та підкреслює її природну красу

Заключним етапом компоунвання постера є розміщення всіх елементів на поверхні таким чином, щоб створити збалансовану та привабливу композицію. Це включає розташування тексту, графіки, зображень та інших деталей з урахуванням їхнього взаємодії та впливу на глядача. Кінцевий

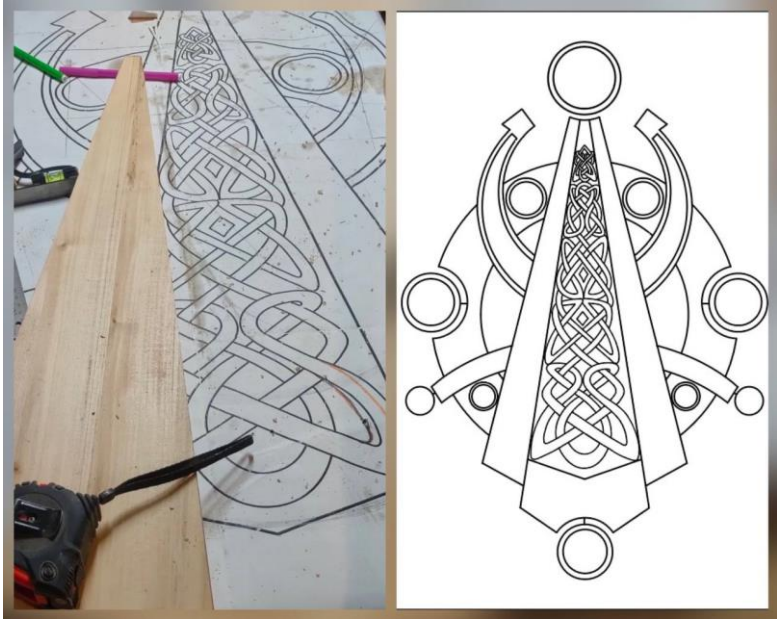
варіант постера повинен відповідати цілям та ідентичності проєкту, передавати необхідну інформацію та привертати увагу аудиторії.

Технологічну послідовність виконання твору подано у таблиці 2.3.1.

Таблиця 2.3.1 – Технологічна послідовність виконання твору

№ з/п	Графічне зображення	Технічні умови виконання
1	2	3
1		<p>Пошук ідеї. Створення ескізу майбутнього твору.</p>
2		<p>Створення об'ємного макету майбутнього твору.</p>

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
3		Візуалізація ідеї для майбутнього твору.
4		Масштабування ескізу та друк розгортки в реальному розмірі 1:1

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
5		<p>Підготовка та склейка заготовленого матеріалу досок із дуба та липи для основи твору.</p>
6		<p>Вирізання частин основних деталей із заготовленого матеріалу, за допомогою фрезера та лобзика по лекалам розгортки.</p>

Продовження таблиці 2.3.1

7		Склейка окремих деталей виробу.
8		Нанесення малюнку та фрезерування центрального малюнку

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
9		<p>Різьблення центрального орнаменту за допомогою фігурних різців для дерева.</p>
10		<p>Точіння тарілі, та подальша шліфовка на токарному станку, для набуття круглої форми і шліфування.</p>

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
11		<p>Нанесення символів на дерев'яну заготовку дуба та липи, вирізблення лобзиком. Різблення символів за допомогою різців на липових заготовках.</p>
12		<p>Монтаж основних деталей елементів виробу на клей та шурупи.</p>

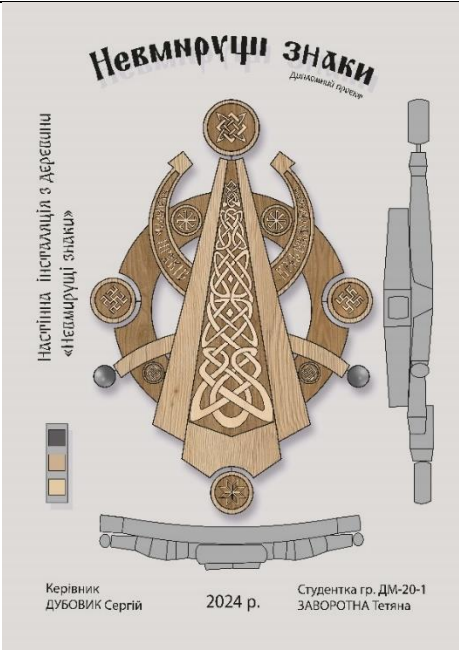

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
13		<p>Розміщення усіх декоративних елементів, та символів в єдину композицію за попереднім проєктом.</p>
14		<p>Шрифт Виконано в графічному редакторі, для подальшого лазерного випилювання.</p>

Продовження таблиці 2.3.1

1	2	3
15		Компонування всієї шрифтової композиції із букв.
16		Покривання олією для деревини готовий виріб.

Кінець таблиці 2.3.1

1	2	3
17		Компонування постера.
18		Готовий виріб.

Детальний, поетапний опис послідовності виконання настінної інсталяції з деревини, покроково розкриває технологічний процес її створення, надаючи чітке уявлення про особливості виготовлення. Важливо зазначити, що дотримання визначених технологічних етапів є запорукою отримання якісного виробу.

2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка настінної інсталяції з деревини «Невмирущі знаки»

Інсталяційне мистецтво в сучасному світі займає особливе місце, відіграючи важливу роль у трансформації способу сприйняття мистецтва та взаємодії з ним. Цей вид мистецтва не обмежується рамками традиційних форматів, таких як живопис чи скульптура, а натомість створює нові просторові та емоційні досвіди для глядачів.

Декоративні твори мистецтва відрізняються своїми особливими композиційними законами, які формують певну систему і мають чітку ієрархічну підпорядкованість:

- загальнохудожні принципи композиції (принципи цілісності, традицій, тектоніки);
- композиційні закономірності, що забезпечують цілісність внутрішньої структури твору;
- засоби виразності (композиційні центри, симетрія і асиметрія, статика і динаміка, пропорційність);
- взаємозв'язок компонентів один з одним та з виробом у цілому;
- орнаментальні та смислові знаки-символи (коло, квадрат, хрест тощо);
- кольорові характеристики.

Основою будь-якого твору мистецтва є композиція.

Композиція – це розміщення елементів інсталяції таким чином, щоб утворити єдине ціле, яке відображає задум та естетичне сприйняття. Де форми є цілісними, всі елементи взаємопов'язані, врівноважені, однорідні за характером і пропорційні, а разом вони дають образну інформацію про виріб. Вона є однією з найважливіших складових інсталяції, впливаючи на її візуальний ефект, емоційний вплив та загальне значення.

Робота над формою – це робота над змістом і навпаки. В результаті виходить єдине ціле.

Мета композиції може відрізнятись для різних творів, але загалом можна виділити кілька основних цілей:

- створення цілісного враження, об'єднуючи всі елементи твору мистецтва, щоб вони сприймалися як єдине ціле, а не як набір окремих частин;
- передати емоції та виразити задум художника;
- підкреслити красу та майстерність, демонструючи технічні навички та художнє бачення.

Композиційна характеристика настінної інсталяції «Невмирущі знаки» полягає у гармонійному поєднанні різних елементів, створених у розмірі 160 см x 110 см. Інсталяція складається з мотивів кельтської архітектури, де за основу взято круглу форму. На ній розміщено дві дуги, одна з яких містить шрифтову композицію. Центральним елементом є трикутна форма, в середині якої розташоване кельтське плетіння. Завдяки такій центральній формі, інсталяція набуває динамічності.

Навколо основи у певному порядку розміщено кола, в яких знаходяться символи-обереги. Ці символи підсилюють концепцію інсталяції.

Всі структурні елементи форми об'єднуються за певними принципами, які слугують засобом гармонізації форми. До них відносяться:

- симетрія та асиметрія;
- статика та динаміка;
- подібність і тотожність;
- контраст і нюанс;
- метричність та ритмічність;
- масштаб і пропорційність.

Детальна характеристика композиції настінної інсталяції за класифікацією:

Симетрія та асиметрія – симетрія створює гармонію через дзеркальне відображення, тоді як асиметрія додає динаміки та візуального інтересу без нього.

Інсталяція «Невмирущі знаки» об'єднує елементи симетрії та асиметрії. Центральна трикутна форма з кельтським плетінням створює динамічну асиметрію, тоді як кругла основа та розміщені навколо неї символи-обереги забезпечують симетрію і баланс композиції. Дві дуги, одна з яких містить шрифтову композицію, доповнюють асиметричний ефект, додаючи відчуття руху та інтриги.

Статика та динаміка – статика в композиції створює враження спокою та непорушності, тоді як динаміка додає елементи руху та енергії.

Кругла основа та рівномірне розміщення символів-оберегів створюють відчуття статичності та стабільності. Однак центральний трикутник і кельтське плетіння всередині нього додають динаміки, завдяки своїй формі та розташуванню, роблячи інсталяцію візуально активною.

Подібність і тотожність – подібність у композиції відображається у спільних характеристиках елементів, тоді як тотожність передбачає ідентичні або майже ідентичні форми чи властивості.

Елементи, такі як кругла основа та символи-обереги, мають подібність у формі та розміщенні, що створює відчуття єдності та гармонії. Тотожність проявляється в повторенні кіл навколо основи, підсилюючи цілісність композиції.

Контраст і нюанс – контраст в композиції викликає сильні візуальні враження за рахунок відмінностей між елементами, тоді як нюанс відтінюється тонкими деталями та дрібними відмінностями, що створюють складну, але гармонійну зграйність.

Контраст між масивними дубовими елементами та легкими деталями з липи підсилює виразність інсталяції. Нюанси текстури деревини та різьблених деталей додають глибини та складності.

Метричність та ритмічність в композиції відображає регулярність через однакові розміри елементів, тоді як ритмічність використовує повторювані або змінні ритми для створення відчуття руху та динаміки.

Ритмічність досягається через рівномірне розміщення кіл зі символами-оберегами навколо центральної частини. Метричність проявляється в точному розрахунку відстаней та пропорцій між елементами, що створює відчуття порядку та структури.

Масштаб і пропорційність у композиції відтворює відносну величину елементів, тоді як пропорційність забезпечує збалансованість та гармонію між їхніми розмірами.

Великий круг основи (110 см x 110 см) визначає масштаб інсталяції, надаючи їй значущості та візуального впливу. Пропорційність досягається через гармонійне співвідношення розмірів центрального трикутника, кельтського плетіння та символів-оберегів.

Таким чином, композиція настінної інсталяції «Невмирущі знаки» ефективно використовує принципи симетрії, статичності та динаміки, подібності та тотожності, контрасту та нюансу, метричності та ритмічності, а також масштабу і пропорційності. Всі ці елементи разом створюють гармонійну, естетично привабливу та символічно насичену інсталяцію.

Кольорове рішення – використання палітри, відтінків та співвідношень кольорів для досягнення певного естетичного ефекту або виразності у композиції.

У даному творі залишили природній колір дерев'яних порід, дуба та липи. Природні кольори деревини підкреслюють текстуру та деталі різьблення, надаючи виробу автентичності та глибини.

Темніші відтінки дуба, використовувані для основних елементів, забезпечують міцність і стабільність, тоді як світліші тони липи, використовувані для дрібних деталей, додають легкості та виразності. Цей контраст між кольорами підсилює візуальний ефект інсталяції, роблячи її більш виразною та привабливою.

Природне кольорове рішення також сприяє емоційному впливу на глядача, викликаючи асоціації з природою та традиційними ремеслами, що

підсилює концепцію «Невмирущих знаків» як символів, що передаються через покоління.

Естетична оцінка будь-якого твору визначається за такими показниками:

Відповідність традиційним законам: канонічність, традиційність, новизна (інноваційність).

Естетична оцінка настінної інсталяції «Невмирущі знаки» визначається за такими показниками:

Канонічність – використання стандартних або традиційних форм, стилів або елементів у композиції для відображення класичності або авторитетності.

Виріб відповідає певним канонам декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема, використанню традиційних матеріалів (дуб і липа) та технік різьблення. Вибір символів та їхнє розташування також може слугувати канонічним елементом, якщо вони відповідають певним культурним або історичним нормам.

Традиційність – використання елементів, форм або стилів, що відповідають загальноприйнятим конвенціям або звичаям у даній області мистецтва чи дизайну.

Інсталяція зберігає культурну традицію, використовуючи мотиви кельтської архітектури та орнаменту. Виконання роботи за традиційними методами, включаючи різьблення по дереву та використання натуральних матеріалів, підкреслює зв'язок з історичними ремеслами.

Новизна (новаторство) – впровадження нових ідей, концепцій або підходів у композицію для створення чогось унікального, непередбачуваного та інноваційного.

Незважаючи на традиційні елементи, інсталяція демонструє новаторство у поєднанні матеріалів та форм. Використання дубу і липи в одній роботі, а також інтеграція сучасних технік (наприклад, лазерного випилювання для шрифтової композиції) вносить елемент сучасності та

інноваційності. Поєднання традиційних методів обробки деревини з сучасними технологіями, такими як лазерне випилювання, показує відкритість до нових ідей та технік. Це надає виробу сучасного вигляду, зберігаючи при цьому традиційні елементи.

Загалом, настінна інсталяція «Невмиручі знаки» є гармонійним поєднанням традиційного і сучасного, естетичного та функціонального, символічного та декоративного. Вона не тільки прикрашає простір, але й несе в собі глибокий сенс та емоційний заряд, роблячи її цінним доповненням до будь-якого інтер'єру.

ВИСНОВКИ

Художня обробка деревини є одним із найважливіших видів декоративно-прикладного мистецтва, яке полягає у створенні оригінальних виробів з деревини, що мають різноманітне функціональне призначення. Ця галузь об'єднує красу і користь, і здавна використовувалась у багатьох культурах для виготовлення меблів та архітектурних елементів. Сьогодні деревина залишається популярним матеріалом для декорування інтер'єрів, виготовлення меблів та різьблення, що свідчить про її важливість у будівництві, дизайні та інших видах творчості.

Настінні інсталяції з деревини є не просто декоративними елементами, а цілісними композиціями, що взаємодіють з навколишнім простором. Вони можуть заповнювати як невеликі ніші, так і великі стіни, створюючи візуальні акценти та змінюючи сприйняття простору. Художники та майстри використовують різноманітні матеріали для досягнення контрастних і гармонійних поєднань, а також багат шарових естетичних ефектів. Декоративні інсталяції використовуються для прикраси інтер'єру, створюючи візуально привабливі композиції, які можуть мати абстрактний або декоративний характер і відповідати різним стилям.

У ході виконання дипломного проєкту:

– Проведено детальний аналіз історичних етапів розвитку художньої обробки деревини як виду декоративного мистецтва. Визначено основні техніки та стилі, що використовувалися в різні епохи та культурах.

– Виявлено та описано основні художньо-технологічні особливості, які застосовуються при створенні настінних інсталяцій з дерева. З'ясовано, як традиційні та сучасні методи обробки деревини впливають на кінцевий результат.

– Розроблено концептуальну ідею настінної інсталяції «Невмирущі знаки». Визначено її художньо-образний зміст, який відображає культурні та історичні аспекти, а також символічне значення.

– Проведено ретельний підбір матеріалів для виготовлення інсталяції, враховуючи їхні фізичні, декоративні та експлуатаційні властивості. Виконано детальну калькуляцію витрат, що включає вартість матеріалів та інструментів.

– Розроблено та обґрунтовано технологічну послідовність виконання інсталяції, яка включає всі етапи від підготовки матеріалів до завершення роботи. Настінну інсталяцію «Невмирущі знаки» успішно виготовлено згідно з розробленою технологією.

– Описано композиційні особливості створеної інсталяції, підкреслено її естетичні якості та візуальну привабливість. Надано об'єктивну естетичну оцінку твору. Створено постер, який відображає основні аспекти проєкту та підкреслює його значення.

Отже, усі цілі та завдання, які були визначені на початку виконання дипломного проєкту, успішно виконані. Мета проєкту була досягнута в повному обсязі.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

- 1 Yamnytska T. Житловий інтер'єр та меблі Стародавній Греції. ПроArt (історія образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://arshistorian.blogspot.com/2020/11/blog-post_83.html (дата звернення: 22.04.2024).
- 2 Hans R. The History and Future of Wood Manufacturing. Deskera Blog. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.deskera.com/blog/history-future-wood-manufacturing/> (дата звернення: 22.04.2024).
- 3 Обробка деревини // Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури / Р. А. Шмиг, В. М. Боярчук, І. М. Добрянський, В.М. Барабаш; за заг. ред. Р. А. Шмига. – Львів, 2010. – 136 с.
- 4 Криволапов М. Дизайн і технології в системі неперервної освіти / М. Криволапов // Пластичне мистецтво. – 2002. – № 1. – С. 31–32.
- 5 Чорний М. С. Дерево в творах мистецтва та архітектури, історія використання та проблеми збереження. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jan/26154/13-21.pdf> (дата звернення: 25.03.2024).
- 6 Зародження та розвиток різьбярства на Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://koseniwschool.cc.ua/trn_srru.htm (дата звернення: 27.03.2024).
- 7 Художня обробка дерева - ViaRegiaUkraine. ViaRegiaUkraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://via-regia.org.ua/crafts/hudozhnya-obrobka-dereva/> (дата звернення: 26.03.2024).
- 8 Глушак Д. Д. Посібник з художньої обробки деревини: навч. посіб. 2012. – 254 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://shron1.chtyvo.org.ua/Hlushak_DD/Posibnyk_z_khudozhnoi_obrobky_derevnyu.pdf (дата звернення: 26.03.2024).

9 Інсталяція. Енциклопедія Сучасної України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12358> (дата звернення: 09.06.2024).

10 Деревина як хороший матеріал для художніх виробів. Художня обробка дерева в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rizblenia.blogspot.com/2014/10/blog-post.html> (дата звернення: 27.03.2024).

11 Техніки художньої обробки дерева. Художня обробка дерева в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://rizblenia.blogspot.com/2014/10/blog-post_29.html (дата звернення: 26.03.2024).

12 Техніки художньої обробки дерева. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://rizblenia.blogspot.com/2014/10/blog-post_29.html (дата звернення: 26.03.2024).

13 Самборська О. В. Символ як атрибут людського життя. Поняття символу, його функції та походження. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://msn.khmnu.edu.ua/pluginfile.php/294219/mod_resource/content/2/лекція1.pdf (дата звернення: 03.04.2024).

14 Квадрат Сварога. Значення оберега. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://larpradedda.com.ua/2021/10/25/kvadrat-svaroga-znachennya-oberega/> (дата звернення: 03.04.2024).

ДОДАТОК А
(довідковий)

ВИРОБИ З ДЕРЕВИНИ РІЗНИХ СТИЛІВ

Рисунок А.1 – Дерев'яні маски біля нововиявленої гробниці в некрополі Ель-Асасеф у Луксорі.

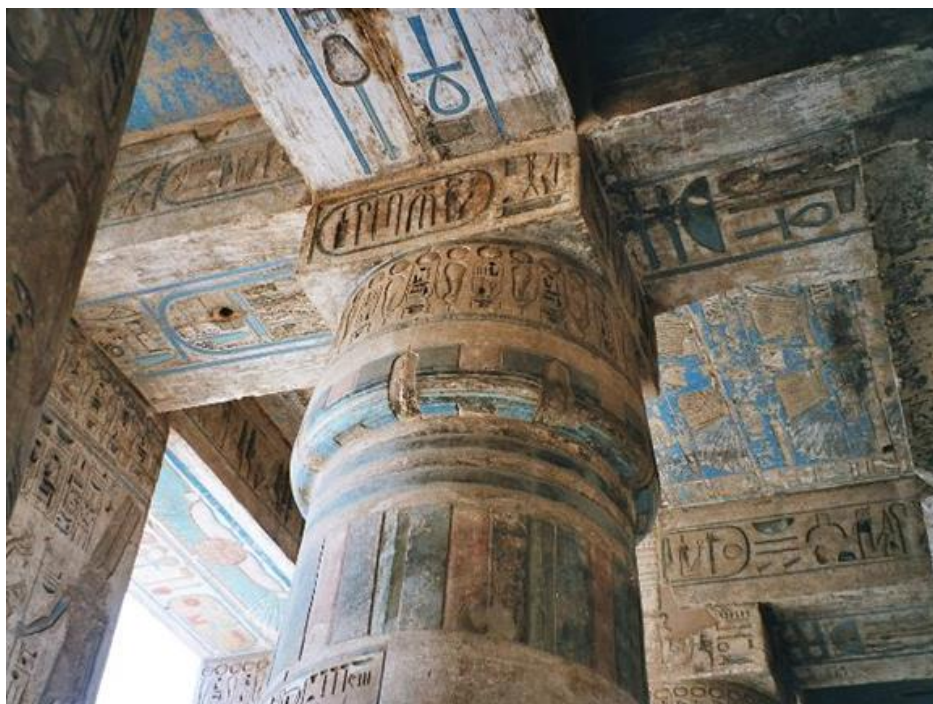

Рисунок А.2 – Єгипетський храм

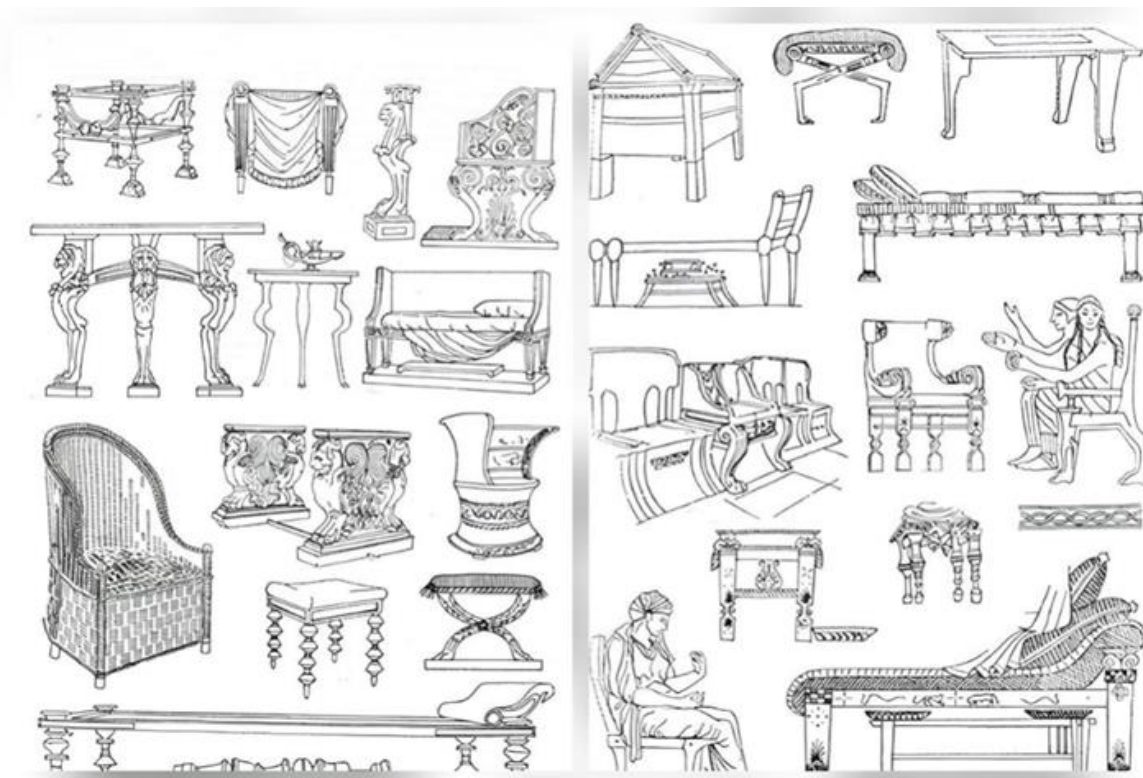

Рисунок А.3 – Меблі в Греції та Римі

Рисунок А.4 – Стілець «Клімос»

Рисунок А.5 – Меблі епохи відродження, стиль модерн та арт-деко

Рисунок А.6 – Традиційні дерев'яні посудини «даниці»

Рисунок А.7 – Іконостас церкви святого Архангела Мехайла 1777 р.

Рисунок А.8 – Вироби, оздоблені геометричним різьбленням

ДОДАТОК Б
(довідковий)

ТВОРИ МАЙСТРІВ ІНСТАЛЯЦІЙ

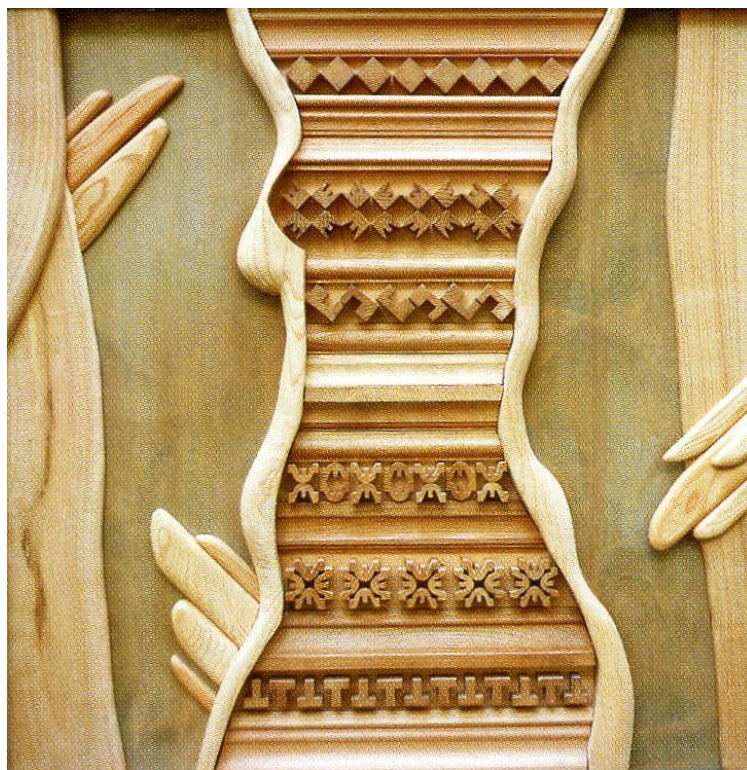

Рисунок Б.1 – Декоративне панно «Ріка часу» із серії «Час». 1997. Дерево, різьблення, тонування, Іванишин В.П.

Рисунок Б.2 – Декоративне панно «З поля». 1991. Дерево, різьблення, розпис. Іванишин В.П.

ДОДАТОК В
(довідковий)

ПРОЄКТ НАСТІННОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ З ДЕРЕВИНИ

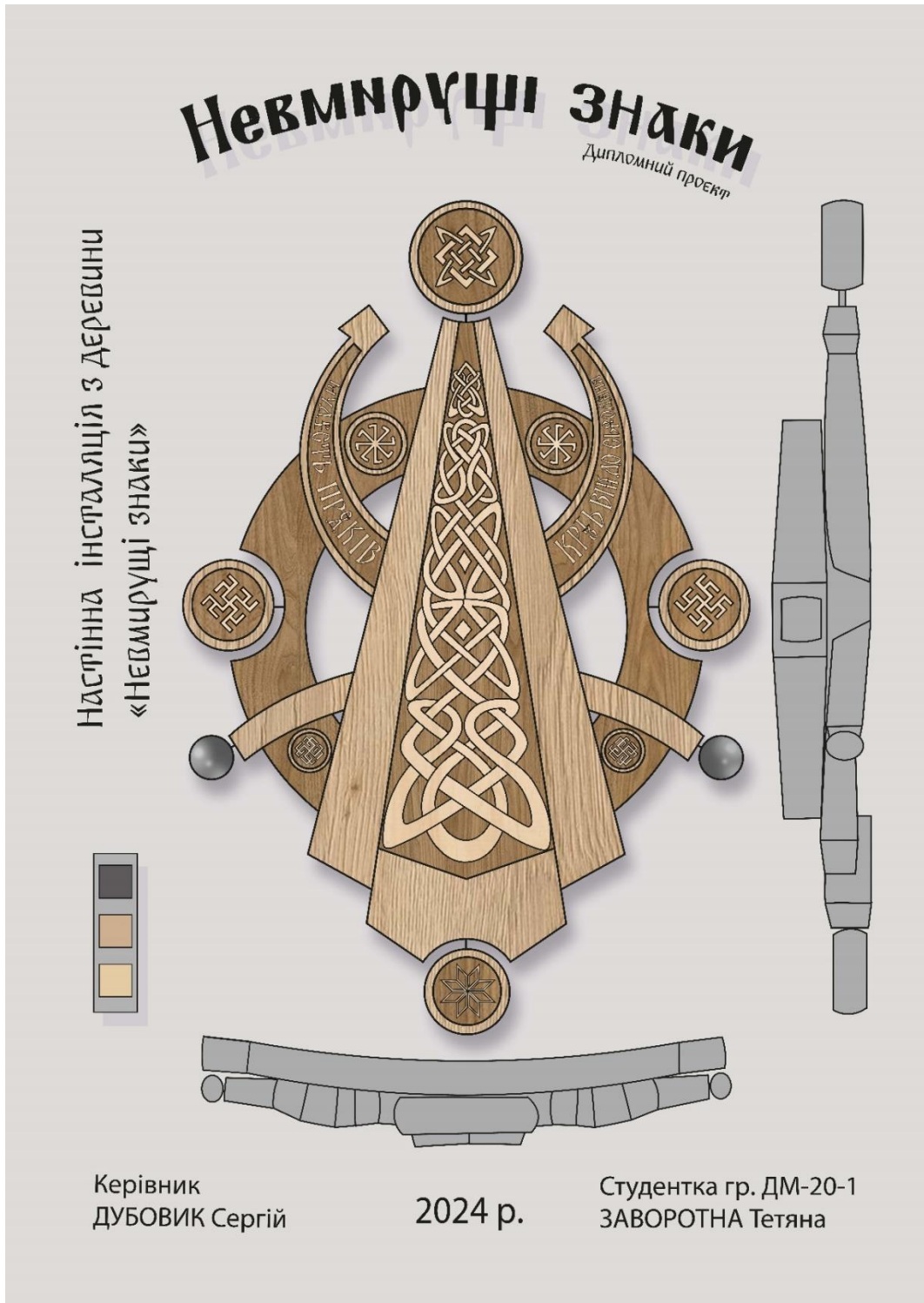

Рисунок В.1 – Проєкт настінної інсталяції «Невмирущі знаки»

Додаток Г
(довідковий)

ГОТОВА РОБОТА НАСТІННОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ З ДЕРЕВИНИ

Рисунок Г.1 – Настінна інсталяція з деревини «Невмирущі знаки»